

Durmuş Hocaoğlu

Roma'dan Amerika'ya Bir Tarih Dersi: Amerikan Gçmen Travması

Yeniçağ., “Analiz”., 08 Mayıs 2006, Pazartesi., s.09
“Analiz” Sıra No: 391; 2006-053; Mayıs-04

YENIAĞ

Bütün büyük gçlerin korkulu rüyalarının başında, öncekiler gibi kendisinin de mutlaka bir gün yükselmesinin son noktasına vararak dönüşünün başlaması endişesi gelir. Bu — kendisini, “ebed-müddet” ve/ya “tarihin son noktası” olarak iln etse de — ok iyi bilinen mukadder bir kıbettir; nkn hiçbir Őeyin ilnihye sr-git ykselemeyeceği, eninde sonunda zevlin başgstereceği de yine çok iyi bilinen bir hakkattir. Ama nasıl? Nasıl, ne Őekilde ve hangi emreleri göstererek? Hangi emrelerdir ki korkulu sonun başlangıcını işret eder? Bu hususta yazılmış ve söylenmiş olanların başlıklar hlinde dercedilmesi dahi bu stnu boğmaya fazlasıyla kifyet eder; biz iki tnesini söylemekle kalalım: Bu emrelerden biri, hrite muayyen bir noktaya kadar ilerlemişken “bir yerde” bir tıkanmanın, bir tkezlemenin başgstermesidir, daha öncekilerden, çaresi bulunup da aşılanlardan farklı bir tıkanmadır bu; bir diğerisi ise, en son akla gelebilecek yerde, ite, evin içinde üstesinden gelinmesi git-gide zorlaşan büyük sıkıntıların zuhur etmesidir.

İmdi, o ürpertici nokta yok mu o nokta; orası “zirve”dir ve rperticiliği de zirve oluşunun içinde gizlidir: nkn zirve demek artık yükselmede, daha ilerisi olmayan, daha ilerisi elde edilemeyecek olan bir yere varmışlık demektir; burası bir haddir, bir limit ve o limitten dönüş gayri kaabil-i itinabdır. rperticiliği de buradadır: Limit'ten bir kere dönüş başladı mıydı — ki mukadderdir bu — artık hazır olunmalıdır: Bir kere sren G, bir daha, bütün gayretine rağmen, o eski günlere dönemez, dönememektedir de. İtekine gelince, o apayrı bir hikye: Hiçbir bel, evin içindekine benzemez; bu, bir basınç kazanının ortasından yarılması gibi birşeydir.

***

şimdi Amerika böyle bir ifte problemle karşı-karşıya bulunmakta: Çok yükseldi ve birgün düşecek; ama ne zaman? řu n için nn görmek çok zor, belki henüz zirveye daha var, belki de vardı bile; ama, şyet hrite, Ortadoğu-İç Asya fthatı başarısızlıkla sonuçlanacak olursa, bu, kuvvetli ihtiml ile, artık O'nun limiti olup, Amerikan İmparatorluk hlyalarının tarihe gömülmesi ve sonunun başlangıcı olacaktır. İçeriye gelince: O da az-buz bir sıkıntı değil; belki sıkıntıdan da fazla, belki mukadder bir “bel”: **İspanikler.**

Uzunca bir müddetten beri büyüyen bu problem, bundan iki yıl kadar önce Huntington'un sert bir Őekilde İspanik nüfusun artışını ve taleplerini, Amerika için bir meydan okuma olarak nitelendiren meşhur makalesi ve hemen akabinde konu ile ilgili olarak te'lif ettiği hacimli kitabı ile dünyanın gündemine taşındı, Göçmen Kanunu'na karşı yapılan büyük gösteriler ile de baş köşeyi işgal eden en dikkat çekici gündem maddeleri arasında vurgulu bir Őekilde yerini aldı. řu sıralarda Amerka artık sdece İnan Mes'elesi dolayısıyla değil, aynı zamanda İspanik Mes'elesi dolayısıyla da dikkat nazarlarını üzerine topluyor: Biz, bir-iki sıradan

günlük haber dışında pek ilgilenmiyoruz, ama, dünya ilgileniyor, hem de çok fazla; çünkü mes'ele çok ciddî. Türk medyası konu ile fazla ilgilenemiyor, çünkü mes'elenin asıl veçhesini irdelemek köşe allâmelerinin çapını aşıyor; mes'elenin kökü, başka yerde, Amerika'da değil. Amerika'daki mes'elenin kökü Tarih'te. Binâenaleyh, Amerika'daki bu mes'ele münhasıran “Amerika'daki mes'ele” olarak anlaşılmaya çalışıldığı takdirde, bu, “olaylar” düzeyine takılıp kalmak demektir ki, açık anlamı da hiçbir şeyden hiçbir şey anlamamak demektir.

Bu noktada, “Tarih nedir ve ne işe yarar” sorusunun sorulması lâzım gelmektedir.

“Tarih nedir” sorusunu sonraya bırakalım şimdilik; ikincisine bakalım: “Tarih ne işe yarar?”

Tarih ne işe yarar sorusuna cevap vermek hem zordur hem de kolay, hattâ yerine göre, çok kolay; biz çok kolayını söyleyelim: İbret almaya yarar. İmdi, mâdem ki tarih insanlık tecrübelerinin birikimidir, o hâlde O'ndan daha âla ibretlik de olamaz, olamaması gerektir. Bu kadar basit; bu kadar basit ve bu kadar da sağlam. Ama bir o kadar basit ve sağlam olan başka birşey de, Şâir'in, “*hiç ibret alınsaydı tekerrür eder miydi*” vecîzesiyle dile getirdiği şey, yâni Âdem oğullarının ibret almaktaki kaabiliyetsizliğidir. Filhakîka öyle nitekim; insanlar umûmiyetle, kendilerinden önce yaşayanların başlarına gelenlerin onlarla birlikte tarihe gömüldüğünü zannederler; hâlbuki hiç bile değil. Bunun hiç bile değil olduğunu, yâni tarihte olmuş olanların nasıl tekerrür edebildiğini gösterebilmenin en müessîr yolu da yine tarihe mürâcaat etmek olsa gerektir; bu maksatla, dünkü yazımızda vaktiyle Roma'nın başının, üzerine abanan “Yabânî” (Barbar) baskısını bertaraf edebilmek için keşfettiğini sandığı “mükemmel” hâl tarzının ürettiği “göçmenler” ile nasıl belâyâ sarıldığını gösterebilmek maksadıyla tarihe kısacık bir nazar atfetmiştik, artık şimdi küçük bir ders çıkarmanın vakti gelmiş olsa gerektir; bizim de istifâde edebileceğimiz küçük bir büyük ders.

